

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ
ΕΛΕΓΧΟΥ**

**Αθήνα, 23.5.2011
Αρ. Πρωτ.: ΥΠ.ΠΟ.Τ./ΓΡ.ΥΠ./Κ.Ε./355**

Ταχ. Δ/ση: Μπουμπουλίνας 20
Ταχ. Κώδ : 106 82
Τηλέφωνο : 2131322-362, 363, 368
Fax : 210-82.01.379

ΠΡΟΣ: Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Αναφορών
ΚΟΙΝ: 1. Βουλευτή κυρία Ουρανία Παπανδρέου –
Παπαδάκη

Θέμα: Απάντηση στη με αριθμό πρωτοκόλλου 4869/11.4.2011 Αναφορά

Σε απάντηση της με αριθμ. πρωτοκόλλου 4869/11.4.2011 Αναφοράς της Βουλευτού κυρίας Ουρανίας Παπανδρέου - Παπαδάκη και σύμφωνα με τα στοιχεία που έθεσαν υπόψη μας οι αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού, σας γνωρίζουμε τα εξής:

Το ΥΠ.ΠΟ.Τ. έχει πλήρη επίγνωση των υποχρεώσεών του προς τα ΑμεΑ και γενικότερα προς τα εμποδιζόμενα άτομα, και αναπτύσσει μία σειρά από πρωτοβουλίες και δράσεις με στόχο τη μέγιστη δυνατή εφαρμογή της φιλοσοφίας που προβλέπει την ισότιμη εξυπηρέτηση όσο το δυνατόν περισσότερων κατηγοριών εμποδιζομένων ατόμων. Η ύπαρξη ενός τέτοιου καθολικού σχεδιασμού χαρακτηρίζει, άλλωστε, το πολιτιστικό και μορφωτικό επίπεδο μιας χώρας.

Παράλληλα, το ΥΠ.ΠΟ.Τ. εφαρμόζει εκτός από τις αρχές της προσβασιμότητας και εκείνες της τομεακής ευθύνης, ώστε οι φορείς του που προγραμματίζουν, σχεδιάζουν, διαχειρίζονται, συντηρούν ή προσφέρουν μία συγκεκριμένη υπηρεσία, να εξασφαλίζουν τη δυνατότητα χρήσης της από όλα τα άτομα ανεξαρτήτως ηλικίας, φυσικής κατάστασης, τάξεως, φυλής, θρησκείας και προέλευσης.

Στο ΥΠ.ΠΟ.Τ., εξάλλου, λειτουργεί Γραφείο ΑμεΑ, ανταποκρινόμενο άμεσα σε αιτήματα για παροχή πληροφοριών και ενημέρωση σχετικά με τις υπάρχουσες υποδομές και εξυπηρετήσεις για ΑμεΑ στα κτήρια και τους χώρους του. Το Γραφείο αυτό φροντίζει και για την συμπερίληψη προβλέψεων για την πρόσβαση των ΑμεΑ στις προδιαγραφές σύνταξης όλων των μελετών που αφορούν πολιτιστικά κτήρια και χώρους.

Σύμφωνα με το άρθρο 28 του ν. 2831/2000, προβλέπεται η υποχρέωση εξασφάλισης προσβασιμότητας των ΑμεΑ στους χώρους μουσείων και λοιπών πολιτιστικών χρήσεων, εξαιρούνται όμως ρητά από τη ρύθμιση αυτή τα κτίρια εκείνα που έχουν μοναδική πρόσβαση σε δρόμο με βαθμίδες ή βρίσκονται σε οικόπεδα στα οποία η ελάχιστη διαφορά στάθμης του φυσικού εδάφους στην οικοδομική γραμμή από την επιφάνεια του πεζοδρομίου είναι μεγαλύτερη από 2,50 μ. Εξαιρούνται, δηλαδή, για λόγους πρακτικούς πολλά παραδοσιακά κτίρια και χώροι, όπως οι αρχαίες ακροπόλεις, με μεγάλη υψομετρική διαφορά από το έδαφος.

Το ΥΠ.ΠΟ.Τ., εξάλλου, ήδη από τα μέσα της δεκαετίας του 1980, προβλέπει στο σχεδιασμό και στην κατασκευή νέων ή στον εκσυγχρονισμό υφισταμένων μουσείων, την

ύπαρξη πρόσβασης, παραμονής και εξυπηρέτησης για τα ΑμεΑ. Είναι προφανές, όμως, ότι σε έργα που αφορούν σε αρχαιολογικούς χώρους, μνημεία ή διατηρητέα κτίρια, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά τις όποιες επεμβάσεις και η ανάγκη προστασίας των αρχαιοτήτων ή του μνημείου σύμφωνα με τον προορισμό του και την κείμενη νομοθεσία. Επομένως, έργα πρόσβασης για τα ΑμεΑ γίνονται σ' όλες τις περιπτώσεις που αυτά δεν προκαλούν ζημία στα μνημεία, κτήρια και αρχαιολογικούς χώρους μετά από γνωμοδότηση επί του θέματος αυτού του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου, του Συμβουλίου Νεωτέρων Μνημείων και των αντίστοιχων τοπικών συμβουλίων.

Στο πλαίσιο αυτό, είναι εύλογη η κατάταξη της πρόσβασης των ΑμεΑ στις επιθυμητές υπηρεσίες στο πρόγραμμα αναβάθμισης αρχαιολογικών χώρων και μουσείων που εξήγγειλε ο Υπουργός Πολιτισμού και Τουρισμού, κος Παύλος Γερουλάνος. Τούτο δε, διότι δεν είναι πάντοτε δυνατή η εξασφάλιση πρόσβασης των ΑμεΑ σ' όλους τους αρχαιολογικούς χώρους, τα μνημεία και τα κτίρια ενόψει περιορισμών που επιβάλλονται από τη φύση τους και την ανάγκη προστασίας τους. Η αυστηρή και δογματική προσήλωση στις λέξεις υποτιμά, όμως, την σημασία αυτού του προγράμματος που σας καλούμε να στηρίζετε και εσείς, με την τεράστια και συστηματική προσπάθεια που καταβάλλεται από το ΥΠ.ΠΟ.Τ., ώστε να υπάρχει προσβασιμότητα των ΑμεΑ στους αρχαιολογικούς χώρους και στα μουσεία στο μέγιστο δυνατό βαθμό. Αξίζει να επισημανθεί μάλιστα εν προκειμένω ότι σ' όλες τις νέες κατασκευές του ΥΠ.ΠΟ.Τ., αλλά και σε πλήθος παλαιότερων, έχει επιτευχθεί βαθμός προσβασιμότητας μεγαλύτερος αυτού που απαιτεί η κείμενη νομοθεσία.

Επίσης, ενδεικτικά και προς ενημέρωσή σας, θα πρέπει να σημειωθεί ότι στο πλαίσιο της πολιτικής αυτής κατεύθυνσης το ΥΠ.ΠΟ.Τ. έχει εξασφαλίσει ξεναγήσεις στην ελληνική και αγγλική νοηματική γλώσσα από αρχαιολόγο στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο, οργανώνει επισκέψεις και προγράμματα ενημέρωσης τυφλών και ατόμων με μειωμένη όραση σε διάφορους σημαντικούς χώρους και μουσεία (Ακρόπολη, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο, Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού στη Θεσσαλονίκη, Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο στην Αθήνα κλπ), ενώ υπάρχουν και εξειδικευμένες ξεναγήσεις και εκπαιδευτικά προγράμματα σε πλήθος μουσείων σε όλη τη χώρα που αναφέρονται, μεταξύ άλλων, και σε άτομα με νοητική ανεπάρκεια και σε ειδικά σχολεία.

Εξάλλου, ήδη το Ταμείο Αρχαιολογικών Πόρων και Απαλλοτριώσεων έχει ξεκινήσει τις διαδικασίες μεταγραφής όλων των ενημερωτικών φυλλαδίων των μουσείων και αρχαιολογικών χώρων του ΥΠ.ΠΟ.Τ. σε γραφή Braille, ενώ εκδόθηκε στις αρχές Μαρτίου τρέχοντος έτους εγκύκλιος της Γενικής Γραμματέως του Υπουργείου σχετικά με την δημιουργία σε μουσεία και αρχαιολογικούς χώρους του ΥΠ.ΠΟ.Τ. χώρων αφής και απτικών διαδρομών, καθώς και την επιλογή εκθεμάτων για την εξυπηρέτηση και των ατόμων με προβλήματα όρασης.

Με την αρ. πρωτ. 357/8-3-2011 εγκύκλιό της η Γενική Γραμματέας Πολιτισμού αναφέρεται αποκλειστικά στην διευκόλυνση της πρόσβασης και εξυπηρέτησης των ΑμεΑ σε αρχαιολογικούς χώρους και μουσεία. Συγκεκριμένα προβλέπονται τα εξής:

1. Να επιτρέπεται στο εξής, τα άτομα με προβλήματα όρασης να αγγίζουν τις αρχαιότητες που βρίσκονται σε ανοιχτούς χώρους.
2. Να επιτρέπονται εντός των Μουσείων οι σκύλοι – οδηγοί τυφλών. Σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία επιτρέπεται η είσοδος στους δημόσιους χώρους, σκύλων οδηγών – τυφλών.
3. Να επιλεγούν από τις αποθήκες όπου φυλάσσονται κάποια αντικείμενα διαφορετικού υλικού και σχήματος και να εγκατασταθούν σε ειδικά διαμορφωμένο χώρο εντός του μουσείου, προκειμένου οι τυφλοί να μπορούν να τα αγγίζουν, διότι είναι ο μόνος τρόπος να κατανοήσουν την υφή, τη διαφορετική σύσταση του υλικού, το σχήμα κ.ά.

4. Να δημιουργηθούν χώροι αφής ή απτικές διαδρομές όπου είναι δυνατόν, ειδικά στους αρχαιολογικούς χώρους και τα μουσεία με αυξημένη επισκεψιμότητα.
5. Κατά την προμήθεια και εγκατάσταση οπτικοακουστικών συστημάτων σε μουσεία και αρχαιολογικούς χώρους να προβλέπεται και η δυνατότητα ακουστικής περιγραφής, κατάλληλα προσαρμοσμένης για άτομα με προβλήματα όρασης.
6. Τα κείμενα των επεξηγηματικών πινακίδων, όπου είναι δυνατόν, να συνοδεύονται και από αντίστοιχα σε γραφή Braille τόσο στα μουσεία, όσο και στους αρχαιολογικούς χώρους. Επίσης, σε κομβικά σημεία των χώρων να υπάρχουν ανάγλυφα απλοποιημένα διαγράμματα για την καλύτερη κατανόηση των χώρων αυτών.

Επιπροσθέτως σας ενημερώνουμε ότι προκειμένου να ενταχθεί πρόταση του ΥΠ.ΠΟ.Τ. σε Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του ΕΣΠΑ, πρέπει κατά την αξιολόγησή της, να ανταποκρίνεται σε κριτήρια που αφορούν την προσβασιμότητα των ΑΜΕΑ.

Πιο συγκεκριμένα, στο «Φύλλο Αξιολόγησης Πράξης», που συντάσσει η αρμόδια Διαχειριστική Αρχή για κάθε πρόταση, στην Ομάδα κριτηρίων Β «Τήρηση Εθνικών και Κοινοτικών Κανόνων», στο κριτήριο Β4 «Τήρηση των κανόνων για την εξασφάλιση προσβασιμότητας των ατόμων με αναπηρία», τα υπό ένταξη έργα πρέπει να πληρούν τα παρακάτω κριτήρια:

«Εξετάζεται ο τρόπος με τον οποίο η πράξη διασφαλίζει τις προϋποθέσεις συμμετοχής για όλες τις κατηγορίες ΑμεΑ, στις υπηρεσίες και στην πληροφόρηση με τη χρήση τεχνολογίας πληροφοριών και επικοινωνιών (ΤΠΕ). Εξετάζεται ο τρόπος με τον οποίο η πράξη/ δράση ικανοποιεί τις απαιτήσεις προσβασιμότητας και τους κανόνες ασφαλείας για όλες τις κατηγορίες ΑμεΑ όπου εφαρμόζεται, σύμφωνα με τα παρακάτω:

α) Ν.2831/2000 "Τροποποίηση των διατάξεων του Ν.1577/1985 Γενικός οικοδομικός κανονισμός και άλλες πολεοδομικές διατάξεις" αρ.18 και 28, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει,

β) Υ.Α. 52487/2002 "Ειδικές ρυθμίσεις για την εξυπηρέτηση ΑμεΑ σε υφιστάμενα κτίρια",

γ) Υ.Α. 52488/2002 "Ειδικές ρυθμίσεις για την εξυπηρέτηση ΑμεΑ σε κοινόχρηστους χώρους των οικισμών που προορίζονται για την κυκλοφορία πεζών",

δ) "Οδηγίες σχεδιασμού για την αυτόνομη διακίνηση και διαβίωση ΑμεΑ" του ΥΠΕΧΩΔΕ, και εξασφαλίζοντας την πρόσβαση στο φυσικό ή/και στο δομημένο περιβάλλον:

1. οριζόντια προσβασιμότητα (προσβάσιμες διαδρομές ισόπεδες ή με ράμπες, προσβάσιμη είσοδος, πλάτος διαδρόμων κ.λπ.)
2. κατακόρυφη προσβασιμότητα (ανελκυστήρας, κλιμακοστάσιο κ.λπ.)
3. προσβάσιμοι χώροι υγιεινής
4. σήμανση σε προσβάσιμες μορφές (έντονο κοντράστ-μεγάλοι χαρακτήρες, εικονίδια, γραφή Braille, ηχητική και οπτική σήμανση κλπ)
5. κατάλληλα μέτρα διαφυγής σε περίπτωση εκτάκτων αναγκών κ.λπ.»

Στο σύνολο σχεδόν των έργων του ΥΠΠΟΤ που έχουν ενταχθεί στο ΕΣΠΑ, υπάρχει χωριστή Τεχνική έκθεση που αφορά στην προσβασιμότητα των ΑΜΕΑ στα έργα. Στην περίπτωση που υπάρχει αδυναμία πρόσβασης των ΑΜΕΑ σε μνημείο, χώρο ή μουσείο που συγχρηματοδοτείται από κοινοτικούς πόρους (π.χ. σπήλαιο, δυσπρόσιτο μεσαιωνικό φρούριο ή και μουσείο σε νησί, όπως π.χ. η Σύμη, όπου οι βαθμιδωτοί δρόμοι με τις έντονες υψομετρικές διαφορές και το μικρό τους πλάτος των 90 εκ. δεν επιτρέπουν την πρόσβαση αμαξιδίου), συντάσσεται ειδική έκθεση μη συμμόρφωσης με τα ανωτέρω κριτήρια, όπου αναλύονται λεπτομερώς οι λόγοι. Και στις περιπτώσεις αυτές πάντως, προβλέπεται η δημιουργία οικίσκου πληροφόρησης, με οθόνη αφής ή ενημερωτικές

πινακίδες, όπου τα άτομα ΑΜΕΑ μπορούν να πληροφορηθούν για την παρέμβαση, σε χώρο προσβάσιμο στα αμαξίδια, με οπτική, ει δυνατόν, επαφή, με αυτήν.

Ειλικρινά ελπίζουμε ότι με την παρούσα απάντησή μας καθησυχάζονται οι όποιες αγωνίες δημιούργησε η αποσπασματική χρήση τμημάτων του προγράμματος «Αναβάθμιση των Υπηρεσιών σε Αρχαιολογικούς Χώρους και Μουσεία». Προσδοκούμε, επίσης, και στη δική σας στήριξη και συνεργασία στο σημαντικό έργο που παράγεται για την επίτευξη των στόχων που έχει θέσει το ΥΠ.ΠΟ.Τ. τόσο για την προστασία, ανάδειξη και προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς μας και της σύγχρονης δημιουργίας όσο και για την ισότιμη πρόσβαση όλων των πολιτών σ' αυτές. Στην παρούσα φάση εξέλιξης του παραπάνω προγράμματος, όπου πρόκειται να αναβαθμιστούν αρχικά οι πρώτοι σε επισκεψιμότητα χώροι και μουσεία (η Ακρόπολη, η Κνωσός, η Ολυμπία, οι Δελφοί, η Επίδαυρος, οι Μυκήνες, η Βεργίνα, το Παλάτι του Μεγάλου Μαγίστρου στη Ρόδο, καθώς και τα μεγάλα Μουσεία όπως το Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο, το Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο και το Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού), έχει ήδη προβλεφθεί η κατασκευή ή η επιδιόρθωση χώρων υγιεινής, καθώς και η κατασκευή χώρων στάθμευσης, ώστε να είναι προσβάσιμοι και στα ΑμεΑ.

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΝΙΚΗΤΙΑΔΗΣ

Εσωτερική Διανομή:

1. Γραφείο Υφυπουργού Πολιτισμού και Τουρισμού
2. Γραφείο Γενικής Γραμματέως
3. ΓΔΑΠΚ
4. ΓΔΑΜΤΕ
5. ΔΙΠΚΑ
6. ΔΜΕΕΠ
7. ΔΜΜΠΚ